

«RYTOJUS»

Semanario de los Obreros Lituanos
en la Argentina. Montes de Oca 146,
Avellaneda, B-Aires.

RYTOJUS

Visų šalių proletarai, vienykitės!

«RYTOJUS»

Lietuvių Darb. Savaitraštis Argentinoj.
calle MONTES DE OCA 146,
Avellaneda, B-Aires.

16 (59) nr.— II metai laikraščio kaina metams \$5 m., pusei — \$3 m., trims mėn. \$

50; užsieny 3 doleriai; kaina atskiro numerio 10 c. 1928 m., balandis (abril) 19

BOMBA MILANE.

Taikyta karaliui, bet jo nepalietė; daugelį žmonių užmušė.

Sakoma, kad fašistai patys ją padėjo, kad gavus progos pulti savo oponentus; areštai ir persekiojimai verda visoje Italijoje.

Milanas, Italija.—Balandžio 12 d. čionai kažin koki piktdariai padėjo bombą po gatvės lempos stulpu, kuri sprogdama užmušė 17 asmenų ir daugelį sužeidė. Eksplozija atsitiko Juliano Cesario aikštėje, kur buvo nemažai žmonių, laukiančių Italijos karaliaus Emanuelio, kuris tik už dešimties minučių turėjo atvažiuoti. Karalius su savo palydovais vizavo šį miestą tikslu, kad atidaryti Milano kermošių, kuris čia prasidėjo. Del to ir žmonių nemažai dalyvavo.

Bombos sprogimas buvo baisiai smarkus, kad net sukratė visą miestą. Apardė keletą arčiau stovėjusių namų ir vieną jauną mergaitę, kuri buvo pasilipusi ant lempos stulpo pasižiūrėti į svieto minią, sudraskė į mažiukus šmotelius.

Eksplozija įnešė didelę paniką ir neramybę gyventojuose. Fašistų miesto valdžia ir Mussolinis išleido pareiškimus, kaltinant priešfašistinius elementus šitame darbe. Jie meta kaltę ant anarchistų arba kitų savo politinių priešių—komunistų, socialistų ir net liberalų. Pradėta areštai. Šiuos žodžius rašant, jau keletas šimtų tapo suareštuota, ir subrukta į kalėjimus, o dar šimtus sau nepatinkamų asmenų fašistai gauda. Tačiau tikrojo kaltininko dar vis nesurado.

Pabėgusieji nuo fašistinio teroro į užsienį žymūs asmenys, Italijos piliečiai, tvirtina, kad šita bomba bus padėjo patys fašistai, kad gavus progos puliti ant savo oponentų, o ypatinai ant komunistų. Sakoma, jeigu anarchista arba kas kitas būtų tą bombą dėjo, tai karalius būtų buvęs nudėtas, o ne žmonės. Veikiausiai juodieji fašistai suareštuos koki nors komunistą, suprovokuos dokumentus ir apkaltins jį šitame darbe. Paskui darys baisius puolimus ant visos Komunistų Partijos. Jie, fašistai, pasak tvirtinimų, jau ne kartą panašiai yra padarę, nežiūrint, kad komunistai griežtai pasmerkia terorą prieš atskirus asmenis.

JAPONIJOJ AREŠTAI IR ŽUDYMAI ŽMONIŲ.

Tokio.—Pereitą savaitę visoje Japonijoje valdžia padarė didelius puolimus ant darbininkų ir valstiečių organizacijų, kaltinant jas bandymu nuversti esamąją irvesti darbininkų ir valstiečių tvarką. Suareštuota tūkstančiai darbininkų ir valstiečių veikėjų, iš kurių nemažas skaičius ant greitųjų tapo sušaudyta, o kiti laukia teismo kalėjimuose. Vyriausybė padarė nelegališką Ronoto partiją, primateant jai komunistą, nors, iš tikrų šaltinių sužinota, ši organizacija buvo bepartviška darbininkų organizacija.

Vyriausybė taip jau kaltina SSSR, būk pastaroji finansavusi visą šį judėjimą. Bet davinį tikrų neturima, tik sprendžiama, kad pinigai atėjo iš Maskvos per Čiūnijos revoliucionierius. Japonijos Komunistų Partija veikia slapta ir todėl ant jos puolimo vyriausybė padaryti negalėjo.

Vyriausybės nariai tvirtina, kad šiuo tarpu Japonijai nėra tiek pavojingas išaukinis puolimas, kiek vidurinis. Esą, jei darbininkams su valstiečiais pavyktų nugriauti monarchiją, tuomet Japonijos valstybei būtų galas.

Policijantai už Didelįs bandy-puolė lietuvaitę. mas lekioti oru.

Dienraštis „La Razon“ (už balandžio 16 d.) praneša sekantį: Keletas dienų tam atgal, Elzbieta Rudanskaitė (ar Rudaskaitė) 22 m. amžiaus, buvo užėjusi Misslerio kontoroje pažiūrėti ar nėra laisčių iš Lietuvos. Einant iš ten, ant kampo San Martin ir Eduardo Madero gatvių prie jos pribko kokie tai asmenys. Netoli stovįs policijantas, Eduardo Gomez, pamatęs tai, manė, kad Elzbieta esanti „negera mergina“ ir ją suareštavo. Nuvedė į Puerto Nuevo komisariją, kur ją ištvirkę gavalai pradėjo pulti. Nusitempę Elzbieta į subkomisarijos vieną kambarį, du uniformuoti ir vienas civiliniai drabužiais gavalai elgėsi su darbininke mergaite, kaip tik jiems patiko; kaip galį elgtis nekultūriškiausi, tamsūs gavalai...

Elzbieta be vietinės kalbos. Išsipašty iš nenaudėlių negalėjo. Vėliau, kuomet jinai buvo paleista, nuėjo pas konsulą Skinkį, su kuriuo padavė skundą ant policijos. Sakoma, kad kaltininkai tapę suspenduoti iš savo vietų. Pereitą pirmadienį taip jau turėjo atsitikti jų teismas prie teisėjo Iri-goyeno, tačiau pasekmės dar nežinomos.

Elzbieta Rudanskaitė dirbo frigurifike Anglo, Dock Sude.

NEGALĖJO PLAUKTI.

Hamburgas.—Žymusis vokiečių plaukikas Otto Kemerich išmokino jūrų liūtą taip, kad anį, įleistas į jūras, nepameta jo, ale plaukioja sykiu. Žodžiu, Kemerich jį padarė naminiu. Bal. 8 d. Otas buvo pasiręšęs plaukioti 52 valandį ir su savim laikytis jūroje liūtą, tačiau applaukiojus dvi valandį, tapo nutraukta kelionė, nes vanduo esą buvęs per daug šaltas.

Sovietų Sąjungoj ARGENTINOJ.

Maskva.—Pereitą savaitę čionai prasidėjo SSSR. S vietų Veik. Komiteto posėdis, kuriame buvo pranešta, kad sekanciais metais šalies biudžetas bus 15% nuosimčių didesnis, negu šių metų. Didėjimas įeigų reiškia, kad šalies industrija smarkiai kyla. Posėdyje dalyvauja 500 narių, pirminkaujant Kalininui.

Ryga.—Iš Maskvos pranešama, kad Leonas Trockis sekancią vasarą važiuos į Krymą arba į kitus sveikatos kraštus pataisyti savo sveikatos. (Vadinasi, visos tos paskalos, kurias pirmiau skelbė pasaulinė spauda, būk Trockis sužeistas užmuštas-pabėgęs, buvo išmislas.—Red.).

Cordoba. Vietinis katalikų vyskupas renka aukas Meksikos kontr-revoliucionieriams šelpti. Sakoma, jau turis surinkęs apie 8,700 pėsu. Rinkdamas pinigus vyskupas ir jo tarnai skelbia, kad jeigu katalikams, bet visiems žinoma, kad Meksikoj šandien katalikų kunigai pasiliko ne tik politiniais kontr-revoliucionieriais, ale neigi daugelis jų užsiima banditizmu.

Parana.—Pereitą savaitę čionai užsimušė du armijos orlaiviniai-Pedro Arguello ir Alfredo D. Loiza. Jų orlaivis (su jais) nukrito iš 200 metrų augštumų, kuomet abu vyrai darė bandymus lėtojoje.

Argentinos vyriausybė pradėjo varžyti tulų tautų imigraciją.

Vietinis anglų dienraštis „Buenos Aires Herald“ iš patikimų šaltinių praneša, kad Argentinos vyriausybė, nelabai senai, išsiuntė visiems savo konsulams užribėnuose nurodymus, kokie emigrantai yra pageldaujami ir koki nepageldaujami. Jiems, konsulams, įsakytą, kad nevizuotų pasų sekancioms tautoms: syrams, levantinams (kitoms Azijos tautoms k. a. arabams, turkams, etc.), lenkams, graikams, ir visoms Balkanų tautoms. O jeigu vizuos, tai tik tiems, kurie moka žemę dirbti, arba turi Argentinoj gyvenančių giminių laiškus, prašančius jucs atvykti į Argentiną. Vadinasi, minėtų tautų žmonės įvažiuojami į Argentiną bus didžiai apsinkint.

Sykiu vyriausybė nurodė, kad šiuo sykiu į Argentiną labiausiai pageldaujami yra: škotai, škotai, holandai ir skandinavai (norvegai, švedai, danai). Jem silyp pranešimų, kad visokia rūšyp pagelbą, kad, tik kuo daugiau pribūtų į Argentiną. Nežinia, ar lietuviai yra liečiami kalbamuose įsakymuose, ar ne.

Kodėl tokis pasirinkimas?

Klausimas, kodėl vyriausybė daro šį pasirinkimą? Jau nuo nekuriu laiko Argentinoje, tam tikrose sferose buvo reiškiamas nepasitenkinimo italais, ispanais anglais ir kitais imigrantais, kurie čia, didžiojoje, nebando apsigyventi, o tik atvažiuoja, užsidirba pinigų ir grįžta atgal Argentinai patriotai tuomi nepasitenkina. Jie trokšta, idant nauji pribuvėliai, atvykę čionai, tuojau apsigyventų, ir suargintinėtų. Vyriausybės noru yra, kad imigrantai greit pataptų piliečiais, išmokyti vietinę kalbą ir dalyvautų šalies politikoje, bei kituose visuose reikalu svarstymuose.

Antra, Argentinos dvarininkai ir valdytojai trokšta, kad kuo daugiausiai pribūtų tokie emigrantai, kurie bandytų apsigyventi ant žemės; kurie ten apsigyvenę kad ir kolonijomis, greit pataptų šios šalies piliečiais ir susiliėtų su vietiniais gyventojais. Manoma, kad nordikų padermės žmonės, k. a. vokiečiai, skandinavai, škotai, yra labiau išstvermingi, praktiškesni ir greičiau visur prisitaiko, negu Balkanų, arba kurių kitų kraštų imigrantai. Esą, jie įneša šalin naujo kraujo, naujos energijos, jie pagelbėsia sudaryti naują tautą, kuri galėtų suvaidinti didelę rolę pasaulio politikoje ir ekonomikoje. Del to, nors 1876 metais buvo išleistas imigracijos įstatymas, kuris paliko atdaras krašto duris viso pasaulio žmonėms, pastaraisiais laikais jis yra karpomas, taisomas taip, kad įeity tik tie, kurie vyriausybės nuomone, yra tinkamiausi.

Patriotų Lygos troškimai.

Kartu su tomis instrukcijomis, kurias vyriausybė pasiuntė savo konsulatams, į Europą pribuvo Argentinos Patriotinės Lygos specialis atstovas, p. Anibal Silva. Pasikalbėjime su laikraščio „Review of South and Central America“ korespondentu, jis išreiškė panašią nuomonę. Jo manymu, italai, ispanai, portugalai ir kt. tautų imigrantai, kurie

ne rokšta apsigyventi ant visados Argentinoje ir priimti jos pilietybę, kalbą, papročius ir viską, yra nepageldaujami argentiniečiams patriotams. Sulyg p. Silva, Argentinai šiuo tarpu randasi apie 40 tūkstančių Anglų, kurių kapitalas siekia 600 milijonų svarų sterlingų, iš jų 40 tūkstančių, tik mažutėlė dalėlė yra Argentinos piliečiai, dalyvaujantys šalies politikoje. Didesnė jų pusė vartoja savo kalbą, laiko savo mokyklas, tik savo knygas ir laikraščius. Juos ištautinti sunku, asimiliuoti negalima. Už tai jie nėra pageldaujami.

Italai nepatinka taip jau, kad jų psichologija ir nusistatymas panašus. Pagaliaus juos sunku apgyvendinti laukuose; visi skverbia į miestus, kad ir labai sunkiose sąlygose.

Esą Argentinoje pigų praturėti yra tiek ir tiek. Žemės stovi neapdirbtos — jų milžiniški plotai. Tokioj Rio Negro teritorijoj galima karališkai, esą, gyventi, jei tik žmonės norėtų. Ponas Silva pareiškė, kad jis tyrinėš šį klausimą gilėliau, susipažins iš arčiau su kai-kuriomis tautomis ir tuomet grįžtąs Argentinon, kur viską perstatys savo siuntėjams. O pastarieji darysą koki-nors išvedimą.

Mūsų nuomone.

Nežiūrint, ar lietuviai yra pripažinti gerais, ar blogais, mes vistiek šituo klausimu su Argentinai patriotais nesutiksime. Ji yra neapraktiška ir žalinga ne tik darbininkų judėjimui, ale ir pačiam kraštui. Norint kad imigrantai greičiau apsigyventų ant visados, reikalinga padaryti geresnės gyvenimo sąlygos: sulaukyti tas nesvietiškas išnaudojimas, pagelbėti bedarbiams, kurių randasi tūkstančiai. Trokstant juos, imigrantus, matyti apsigyvenant ant ūkių reikalinga duoti jiems galimybę tai padaryti: suteikti žemės, paskolos trobėstams įsitaistyti ir gyvuliams susipirkti. Be to, reikalinga pataisyti šalies komunikaciją — geležinkelius ir vieškelius, kad naujakurys, apsigyvenę ant žemės, nesusijautų atskirtas nuo viso pasaulio. Andai vietinis kapitalistų dienraštis „La Prensa“ išskaitilevo, kad norint įsigyti žmonišką ūkį Cordobos arba Santa Fe provincijose, asmuo privalo nemažiau turėti kai \$6,000 m. Kiek iš imigrantų tokią krūvą pinigų gali turėti? Už tai daugelis vargšų, atviliotų įvairių apgavikiškų agencijų gražiais skelbimais, pagyvena čionai kelis metus, privargsta iki kaklo ir pamatę, kad užsidirbė jokios nėra, bėga atgal, užsidirbė kelis centus ant laivakortės. Esam tikri, jei tik žemė būtų prieinama, tai tūkstančiai iš jų pačių lietuvių imigrantų jau senai ant josios būtų gyvenę užuot vaikiojasi sąlygtavias be darbu. Aišku, kapitalistinė sistema, kur viskas rymo tik ant išnaudojimo, to nebuvo ir nebus.

Kas delei asimilecijos ir suargentinimo tas pats galima pasakyti: niekas, niekuomet nepajiegė prievarta, dirbtinai, ištautinti nė jokios tautos, nepajiegė ir Argentinos patiotus.

M. R.

Ruoškimes pasitikti 1-mą gegužę—pasaulio darbininkų šventę

VISAM PASAULY.

Meksika.—Moteriškė, pasivadinus save Jose Burgos Brito, ištarnavo Meksikos armijoj 13 metų ir tik pereitą savaitę susekta, kad ji yra moteriškė. Visi pirmiau manydavo, kad tai vyriškis. Susekta, kuomet ji nušovė savo draugą vyriškį, už tai, kad jis grėšinęs išduoti kitiems jos lytinį skirtumą. Kuomet Brito nuvedė į kalėjimą, ten daktarai išegzamenavo ir surado, kad tai «boba», bet ne vyras.

Berlynas.—Septyni ginkluoti vyrai užpuolė ant Moabit kalėjimo ir išleido ten sėdėjusį komunistų rašytoją Otto Braun, kuris buvo įkalintas «už didelius išdavimus».

Kaunas.—Balandžio 12 d. ties Trompalija goveda ginkluotų lenkų bandė įsiveržti į Lietuvos teritoriją. Parubežinė policija tačiau atmušė įsiveržėlius.

Londonas.—Iš Kauno pranešama, kad ten tapo surasta «svarbi komunistų organizacija», kurios devyni nariai suimta ir užgriestas izdas, kuriame esą buvę 2.000 dolerių. Taip jau surasta dokumentų.

Berlynas.—Kauno daviniai skelbia, kad Lietuvos fašistų vyriausybė nutarusi suspenduoti seimo pirmininkui algos mokėjimą. (Matomai, fašistai tikisi, kad Lietuvos seimas jau yra palaidotas amžinai.—Red.).

Konstantinopolis.—Turkijos parlamentas pagaliau vienbalsiai nutarė atskirti bažnyčią nuo valstybės. Tai padaryta balandžio 10 d. Vadinasi, Turkija, nors vadinama azijatiška, tamsi, tačiau pasirodė pažangesnė už daugelį Europos kraštų.

Paryžius.—Sakoma, kad pereitą savaitę čionais tapo suareštuotas Komunistų Internacinalo veikiančiojo komiteto delegatas Schuller, kuris čia atvyko pasitarti su Francijos komunistais kas delei veikimo taktikos.

Berlynas.—Iš čia nuvyko Roman Lietuvos atstovas Venclovas Sidzikauskas, kuris buvo užkviestas «paties» Musolinio. Romoje atsilankė ir lenkų atstovas Zeleskis. Veikiausiai Musolinis noris perkalbėti abu, kad greičiau tarpe Lietuvos ir Lenkijos uniją padarius.

Berlynas.—Vokietijoj susitvėrė nauja partija pasivadinusį „Lenino Sąjunga“. Ją sudaro elementas, kuris buvo išmestas iš esamosios Komunistų Partijos dėl dešinių ir kairių nukrypimų. Jinai, Naujoji partija žada dalyvauti rinkimuose atskirai, jei Trečiojo Internacinalo pild. kom. nepriims jos savo eiles.

Tokio, Japonija.—Iš Mukdeno pranešama, kad ten vienoj angliakasykloj įsiveržė vanduo, pratrūkus tvenkiniui, ir užliejo 500 angliakasių. Baisi panika apsiereikė darbininkuose ir jų paliktose šeimynose.

Londonas.—Del to, kad pastaruoju laiku tapo praplatintos Britanijos moterų politinės teisės, tai būrys balių vyrų suorganizavo tam tikrą draugiją, kuri reikalau, kad moters būtų imamos ir į kariuomenę, jeigu jos taip trokšta dalyvauti politikoje, k. a. balsavimuose. Esą moterų randasi daugiau didžiojo Britanijoj negu vyrų, todėl jos galį „daug blogų daiktų vyrams pridaryti“.

Berlynas.—Saksonijos metalurgijos išdirbystės savininkai nusprendė paskelbti „lock out“ (išmesti iš darbo) 250,000 metalistų už tai, kad jie vis reikalauja geresnių darbo sąlygų įvedimo ir daugiau algos. Ruhr srities angliakasiai taipgi nerimastauja del tų pačių reikalavimų.

Nev-Yorkas.—Vokiečių orlaivis „Bremen“, kuris bal. 12 d. išlėkė iš Baldonnel, Airijos, į Nortų Ameriką, negalėjo pasiekti savo destinacijos: baisi migla ir audros neprileido atlikti tiesiai į Nev-Yorką, ale turėjo nusileisti ant Greenly salos, prie Kanados, 1,000 mylių atstume nuo nuskirtosios vietos. Vistik visas pasaulis sveikina šį žygį, nes daugelis manė, kad ir šis orlaivis bus palaidotas, kaip, daugelis jau buvo. Orlaivį keravojo vokiečių lakūnas Hermann Koehl ir aiuri—James Fitzmaurice. Kaip pasażierius lėkė baronas von Huenefeld, kuris finansavo šį kelią.

Vashington.—Komerccijos departamentas skelbia, kad pirmuoju bertainiu šių metų Jungt. Valstijos išskolino pasauliui \$509,000,000, kuomet pernai per tą patį laiką—tik \$377,000,000. Iš tos sumos Iotynų Amerikai paskolinta net \$166,000,000.

Varšava.—Viename Pamarės (Lenkijoje) apeliunkės miestelyje apygardos teismas nagrinėjo bylą liaudies mokytojo ir priteisė pusantro mėnesio kalėti už tai, kad jis, būdamas liaudies mokytoju, drįso aiškinti vaikams apie nebuvimą velnio.

IŠLĖKĖ Į ŠIAURĖS POLIŲ.

Milanas.—Pereitą sekmadienį iš čionai išlėkė į šiaurinį ašgalį (polių) žymus italų orlaivininkas, generolas Nobile. Jis pirmiausiai apsisito Pomeranijoj, o iš ten skris ton mažai kieno atlankyton srytin. Orlaivis, kuriuom skrenda vadinasi „Italia“. Jis panašus į „Norge“, tą laktystuvą, kuriuom Nobile su Amundsenu kadaise buvo nuskrūdę į kalbamą žemės ašgalį.

FRANCŪZIJOJ PARLAMENTO RINKIMAI.

Sekantį sekmadienį, balandžio 22 d., Francūzijoj įvyks parlamentaro rinkimai, prie kurių ruošiasi visos partijos. Sulyg šalies konstitucijos, kiekvienas kandidatas turi būtinai gauti didžiumą balsų savo distrikte. Todel, kurie jos negaus sekantį sekmadienį, bus perrinkti vėliau.

Lietuviškas Vakaras Berissoj.

LDADPA 4-ta kp. D. ir M. R. rengia didelį vakarą su vaidinimais, žaislais ir šokiais. Įvyks šeštadienį, balandžio 21 d., 1928, 20 val. 30 m., Salione „Bernardin Rivadavia“, g-vė Lisboa, Berisso.

Statoma scenoj du įdomūs veikalai: 1) „Bolševikai Lietuvoj“, 3 aktų drama. Puikus veikalas, piešiantis iš po didžiojo karo Lietuvos liaudies padėtį. 2) „Vargšas Tadas“ dviejų veiksmų puiki komedija ir labai juokinga.

Visos ir visi, seni ir jauni kviečiami dalyvauti šiame vakare. Tai pirmas šiame sezone parengimas, kuriame turėsit progos susitikti savo draugus ir pažystamus ir smagiai praleisti laiką. Griež mišrus orkestras. Leidžiama lioterijai puiki gitara. Įžanga vyrams \$1,50, moterims 50 c. Visus kviečia.

Rengėjai.

APŽVALGA.

ABUDU TOKIE.

Vienas mūsų skaitytojas klausia, kodėl mes išspausdinome Jono Stankaičio (žūr. „R.“ num. 14-tą) teisinimąsi ant tulo Uckaus užmetimų, kuriuos jis padarė per „P. Am. Liet.“, ir kuriuos mes buvome ciavę mūsų laikraštyje. Jis, klausėjas, mano, kad mes užtaria p. Stankaitį ir duoda jam vietos mūsų laikraštyje savo tamsiems darbams nušviesti. Į tai galime atsakyti, kad toli gražu mes tokiom iliuzijom nesivaduojam. Davėme vietos abiejų „raštam“ tik todėl, kad parodyti, jog abu yra „vieno velnio maliavoti.“ Vienas, Stankaitis, suklustavęs kažin kokius ten vekslius, „pasiešė“ raidžių formas, ir kt. žali priduręs esant Brazilijai. Antras, Uckaus, pasiekė tą „mokslu laipsnį“, kad kišenius pradėjo žmonėm kraustyti (taip sako jo buvęs kolega Stankaitis).

Politiniai taip jau abu laikosi vienos linijos: kur laka, ten ir loja. Abu tarnauja fašistams, nes iš ten gauna palakti. Pirmasis Brazilijai, o antrasis, iš ten išvytas, Argentinoje eina su juodžiausiu sparnu ir šmeičia, plūsta ir niekina visus pažangiuosius darbininkus. (P-as Stankaitis, kaip matome, šiuo tarpu redaguoja fašistų lapelį „Balsą“). Pakabinus juodu ant šverties, vienas antro neatversit.

Darbininkai gali tik pasidžiaugti, kad toki gaivalai yra fašistų mokytojai ir jų „švietėjai.“

NAUJI LEIDINIAI.

Redakcijai tapo prisiūsta vienas numeris „Žiburio“, kurį leidžia Augščiausia Prieglauda Lietuvių Amerikoje, savivalpos organizacija, turinti apie 52 kuopas (skyrus). Tai pažangus laikraštis, skiriamas savo organizacijos reikalų svarstymui. Randasi straipsnių ir bėgamaisiais politiniais klausimais. Kaip patį organizaciją, taip ir jos organas yra darbininkiško nusistatymo. Išėina viena syki į tris mėnesius. Būtų gerai, kad šis laikraštis pataptų savaitiniu, nes Nortų lietuviams darbininkams būtina reikalingas vienas savaitraštis. „Žiburio“ pavienio numerio kaina 5c.

Panašaus dydžio ir tokio paties formato (8 puslapių) Brooklynė yra leidžiamas (neperiodinis) Nacionalinio Priešfašistinio Komiteto Biuletinas, „Salin Fašizmas“.

Jame telpa visa eilė straipsnių prieš fašizmą ir kova su juo. Sis dalinamas veltui.

JAPONIJOS LIAUDIS ATBUNDA.

Ilgai snuduriavusi, pristęgta ir iki kaului išnaudojama Japonijos liaudis atbunda. Slėgiantis vargas ir sprespauda ją vertė iešioti būdų, kaip išsiliuosuoti iš to baisyos padėties, į kurią atvedė kapitalizmas, su monarcho karūna ant galvos. Darbininkai ir valstiečiai pradėjo organizuotis ir kovoti.

Bet štai žinios praneša, kad caristinė vyriausybė, pajutusi biednuomenės judėjimą vis drūčiau, pradėjo kryžiaus karą prieš visokias darbo žmonių organizacijas. Pereitą savaitę tapo suimta tūkstančiai veiklesnių biednuomenės reikalų gynėjų. Simtai jų tapo suaudyti, o tūkstančiai įmesta į bastilijas. Visos kairesnio pobūdžio organizacijos tapo išardytos, pašmaugtos. Kad pateisinti prieš pasaulį savo šituos žverius, darbus Tokio caristai ir buržuazija skelbia, būk šis visas judėjimas padarytas „Maskvos pinigais“.

Deja, šis pasiteisinimo būdas, išrodo, jau yra atgyvenęs savo dienas. „Maskvos pinigai“ tiek daug žmonėms jau yra girdėti, kad tik labai naivūs elementai tam gali tikėti. Kiekvienas žino, kad „Maskvos pinigams“ (t. y. Sovietų vyriausybei) dar toli gražu nesant ant svieto, biednuomenės brudėjimas prieš savo viešpatius buvo pasikartojęs visame pasaulyje po keletą sykių. Amerikos visas kontinentas pergyveno revoliucijas, Francūzija ir visa Europa atėjęs atvejais matė milžiniškus socialius perversmus, kuomet „Maskvos pinigų“ dar svietas nematė. Tas pats yra šiandien ir Japonijoje.

Išdudę geriausius darbininkų pajėgas, sudrąsę kai kurias jų organizacijas (Komunistų Partiją veikia slapta). Japonijos viešpatiai šiandien gali didžiulius, kad jiems pavyko „palaikyti tvarką“ (išnaudojimo). Bet tegul jie atsimena, kad tai ne ilgam. Tegul jie nepamiršta to, kas buvo Rusijoje. Tegul tos „rožių žemės“ valdančioji klasė žino, kad karalius Kanutas, nežūrint, kaip jis jautėsi galingu, jūros bangų sulaikyti

nepajėgė. Tegul visi tie, kurie šiandien puotauja darbininkų valstiečių krauju, atsimena, už ką reikės užmokėti ir brangiai užmokėti!

NAUJAS FAŠISTŲ „FILOZOFAS“.

Vietinis fašistų lapelis jau ir vėl turi naują „redaktorių“. Šiuo tarpu jį, lapelį, savo išmintim pripildė (ar išpėsit?) ...p. Stankaitis. Tas pats, ką iš Brazilijos reėjo bėgti dėl en kažin kokių vekslių, laikrodžių, etc. Vaziuojant jam į B. Aires, kai kas manė, kad jis vejasi areštuoti Kasantantą Norkų, bet nespėjus kelti koją, atėjo iš Brazilijos žinios, kad ir jį patį laukia tas pats. Tik naturalu, kad tos reputacijos žmogus užima „Balso“ redaktoriaus vietą.

Dabartinis fašistų mokytojas, berods, savo „išmintimi“ perneša visus savo pranokėjus. Jis pavartojo lapelio 14 num. „pilozopiją“ apie tai, kad „komunizmas“ jau smunka, nes taip saka „socialo“, „psichologo“, gamtininkai, teisininkai ir politikai“ (tokie, kaip žodžių rašytojas). Esą „komunistų partija sudaro „skystą“ arba „chuliganėlių“... (Užtikrinam, kad elininis komunistų partijos narys by kada prieš tūkstančių publiką galėtų eiti į deputatų rūmus ir ant savo piršto suvynioti p. Stankaičius. Tai tiek kas liečia protą. O dėl „chuliganizmo“ verta pasakyti tas, jog Pietų Amerikoje dar nė vienas komunistas nepriešėjo dangintis kur nors del falsifikavimo vekslių...).

Taigi sulyg augščiau pažangia, išrodo, kad komunistų „nebėra“. Jie žlugo. Pasiliko tik vieni fašistai su „vice-ministru“ Stankaičiu. Bet štai tam pačiam straipsniui, tas pats „rašytojas“, veikia, kad „Maskvos epidemijos bacilos“ apima lietuviškas organizacijas. Esą net Argentinos lietuvių susivienijimas „jau praeiti sulyg p. Rasodos dūdele“.

Ir suvaikyk tu žmogus tokios augstos asabos pilvozipiją... Vienur jis džiaugiasi komurizmo „smukimu“, o kitur verkia, kad net liet. bepartvės organizacijos pataupa jo aukomis...).

Mes tačiaus esame linke „nauji“, kad „epidemijos bacilos“ yra užsikrėtę ne SLA, ir ne lietuvių darbininkai, bet tas garusis aferistėlis, kuris rašė tą „straipsnį“. Kad tai yra tiesa, liudija jo kitas „straipsnis“, kuriame jis (tam pačiam num. fašistų lapio) bandosmauti, būk Argentinos lietuvių komunistai maino savo organiza-

cijų vardus tik todėl, kad jie manė, jog valstybės prezidentu bus išrinktas Irigoyenas. Kada jie maino savo organizacijų vardus, aišku, ten nepasakytą.

Palikus juokus į šalį, mes pasakysim tam fašistų lapeliui, kad ir jam teks nusivilti tais paikais gaudinimais, kaip nusivylė jo pranokėjai. Iš karto fašistai skelbė, jog darbdaviai nebeduos darbo nė vienam, kuris skaitys „Rytoją“ ir priklausys prie Apšvietos Draugijos. Paskui jie džiaugėsi, kad paštas surašos visus, kurie skaito „Rytoją“ ir juos deportuos į tolimus Argentinos kraštus... Šiuo tarpu jie gaudina lietuvių darbininkus „Maskvos bacilomis“, Irigoyenu, etc. Jau per daug, ponai, esate apgavę ir primelavę darbininkams, kad jie jums patiktų.

Kuris Pergalės?

Ugi tu, Levuk Bagatirevičiaus!

Jr tu nori su manim pakovoti, net pergalėti! Niekuomet to nebus. Neapsileisi! Kertu tuone labuoju pesu į kaktą, kad daugiau nebemanytum kibti į mane. Tu, gudruoli, esi tik nykštukas prieš mane. Turiu visą eilę draugų, kurių bent dalį parenku ir užginčiu, kad jie to nepadarys: R. Rakinskaitė, A. Rukšytė, A. Velžienė, L. Cirulytė, E. Garulienė, E. Dilytė, gražioji Onutė Varoninkaitė ir Patagonijos (Com. Riv., Chubut) B. Baltuskienė, J. Vaitaitis, P. Prakaišas, P. Melnikis, A. Rutinavičius, V. Pacenka, A. Černiauskas, saladyžietis Kamarasas ir net SSSR gyvenantis mano mylimas brolis A. Dabulis.

Marija Dabulevičiūtė.

Berisietės neapsileis.

Dedėlė klaidą padarė d-gė L. Švedienė, šaukdamą berisietis į kovą. Jos netik neapsileis, ale skirs kiti kolonijū drauges. Kad taip bus, tai aš įrodau faktiškai: etu tris pesus į išaukėj ir užmėnį, kad sekancios draugės to nepadarys: Petrilienė, Gu. Kleinė, Intienė, Šaltėnienė, Pakulnienė, Vaiceauskienė, Gaigalaitė, Jėnienė ir abdivi Zažaitės, Juknienė.

U. Biellauskienė.

L. Švedienė užginčina.

Suklydus draugute, užginčydama, kad aš neisčiau kovą. Eiu nu drašiai, mesdama kumurną pesą ir užginčinu, kad sekancios draugės ai to nepadarys: F. Jau-

čerienė, A. Juknienė, V. Janonienė, Petrilienė, Pakulnienė, Insenos Bronytė, Ivaškevičius, Juknis, Jaučeris, Albinukas Intukas, drūtasis Mudrauskas buenosariškis Neniškis.

E. Prūsienė.

Neniškienei nepasiduosi!

Ar jūs girdėjote, d-gė Neniškienei kimba man į krūtinę. Kaip matyt, tai jau moterys pradėjo visu frontu vyrus į ožio ragą gyti. Vyrų, laikykimės! Štai, aš pirkas, beveik, išeinu į nelygę kovą; ar žūsio šioj kovoj, ar laimėtoju išeisiu! Nagi... traukitės, metu bombą... Štai ji, \$1,00!

Jūs, narsuoliai! Undraitėli, Krapavickė, Bernotai, Sabali, Bielaucke, Ivaškevičiaus ir Gladuti padarykit taip, kaip aš padariau, tai moterys tuomet išsisąs ir daugiau maistą prieš vyrus nedrįs kelti.

Br. Švedas.

„Rytojaus“ Rėmėjai.

Iki šiol mes, draugai-ės, per mažai domės kreipėme į naujų „R.“ prenumeratorių gavimą. Tai bloga. Jau ne syki esame sake, kad gerai laikraščiai aukos, gerai parengimai, bet už vis geriausia ir svarbiausia — prenumeratoriai. Gavus laikraščius naują prenumeratorių-skaitytoją, ne tik kad finansiniai laikraštį stipriname, ale ir apšvieta skleidžiame. Del to kiekvienas ir kiekviena tuomi privalome susidomėti.

Neseniai berisietis d. Janinis prisiuntė \$19,10, kurie dalinasi: \$10 už dvi metines prenumeras, \$4,10 už pav. numerius, parduotus L. Rimavičiaus fondoj ir \$5 už pav. num., parduotus N. Kupronio fondoj. Drg. Janonis taip jau pažada praplauti knygų ir aieityje dikčiai darbuotis laikraščiu.

Berisietis d. M. Sabalis taipgi atpykino tris metines prenumeras.

Puikiai pasidarbavo d. A. Norkūnas, iš Rosario, prisiūdamas \$16. Pinigai už keturias prenumeras: dvi metines ir dvi pusmetines. Visi nauji skaitytojai rosarietiai. Puiku, drauge Norkūnel! Villa-diegtis d. Stalpa prisiuntė \$5 už atnaujintą prenumeratą.

Andai „Internationale“ agencijos liet skyrėlas vedėjas pridavė mums \$30. Tai pinigai už parduotus pavienius „R.“ numerius.

Drgg. cordobiečiai žada pasi-
darbuoti „Rytojui“ Pirmąją Gegu-
žės, nes tą dieną turės parengi-
mą.

...
(Laike „R.“ naujos vietovės
atidarymo d. S. Survilā aukojų
20 c., kurie per neapsiūdrėjimą
buvo nepaskelbti aukotojų sąrašė).

Apie Argentina.

ARGENTINOS PREZIDENTAI NUO 1862 METŲ.

Nuo 1810 metų, gegužės 25 d. revoliucijos kuomet šalis pradėjo valdytis pati, be ispanų karaliaus „globos“, iki 1862 metų, Argentinoj persivertė įvairių valdžių: valdė triūnviratai, diktatoriai ir buvo prezidentai (Bernadino Rivadavia 1826-7 mt., pav.). Provincijos buvo nesusijungę. Tik gruodžio mėn. 12 d., 1861 m., visos provincijos susijungė ir nuo tada pradėjo būti renkami prezidentai. Iš eilės jie seka (kaip žinoma, Argentinos prezidentai renkami šeseriems metams):

1862 — Bartolome Mitre
1868 — Domingo Faustino Sarmiento.
1874 — Dr. Nicolas Avellaneda.

1880 — Gen. Julio Argentino Roca.

1886 — Dr. Miguel Juarez Celman (neišlaikė viso termino: buvo priverstas pasitraukti ankščiau).

1890 — Dr. Carlos Pellegrini.
1892 — Dr. Luis Saenz Peña (buvo priverstas pasitraukti ankščiau).

1895 — Dr. Jose Evaristo Uriburu.

1898 Gen. Julio Argentino Roca.

1904 Dr. Manuel Quintana (numirė eidamas pareigas).

1906 — Dr. Jose Figueroa Alcorta.

1910 — Dr. Roque Seanz Peña (numirė eidamas pareigas).

1914 — Dr. Victorino de la Plaza.

1916 — Dr. Hipolito Irigoyen.

1922 — Dr. Marcelo T. de Alvear.

1928 — ? (Veikiausiai vėl pateks Irigoyenas.)

Kaip matome, šis bus sesioliktas Argentinos prezidentas, skaitant su 1862 metais.

Jei nori sužinoti tiesą —

skaityk „Rytoją“.

Bruožai iš Argentinos darbininkų judėjimo istorijos.

(Tąsa)

Europoje pirmoji pusė devyniolikto šimtmečio taip jau buvo numarginta proletariato kovomis. Anglijoje tasai pasireiškė čartistų judėjimu — už suteikimą visiems balsavimo teisių, lygus ir slaptos balsavimo į parlamentą. Darbininkų dalyvavimas kovose Francūzų revoliucijoje 1830 m. ir 1848 metais pačiais laikais revoliucinė banga Vokietijoje ir Austrijoje negalėjo nepasiekti ir Argentinos. Pagaliaus Europos socialistų utopinių raštai rado šiek tiek atbalsio ir Argentinoje tam tikruose „geros širdies žmonėse“. Esteban Echeverria parašė „Dogma Socialista“, kuriame jis, tarpe kitko, pareiškė: „Nėra lygybės ten, kur turtingoji klasė viešpatauja ir turi daugiau privilegijų kai kitos klasės; kur tam tikra klasė monopolizuoja visuomenės likimą; kur įtaka ir galė neprileidžia vieniems naudotis įstatymais. o kitus tie įstatymai stiprina; kur neturtingoji klasė viena kenčia visuomenines pareigas daug skaudesnes, negu milicija...“

Žodžiu, ir čionai, Argentinoje, atsirado tam tikrų geradžių, net iš priešingosios klasės, kurie suprato vargus ir baisų likimą vargingosios klasės — miesto ir laukų darbininkų, bet kuri negalėjo nurodyti tikrojo kelio, kuriuomi einant tie vargdieniai galėtų pagerinti savo likimą ir išsiliuosuoti.

Su paskelbtimu krašto nepriklausomybės, Argentinos moderniška darbininkų klasė tik pradėjo vystytis, grupuotis, kristalizavotis, nes esamos objektyvės sąlygos — vystymasis kapitalizmo — to reikalavo, prie to vertė.

III

Antroji pusė devyniolikto amžiaus matė Argentinoje kapitalizmą besivystantį daug sparčiau. Svetimšaliai kapitalistai — Anglij ir Vokiečių ypatingai — vis daugiau

pradėjo įvezdinti savo kapitalą šioje šalyje. Pradėta sparčiau tiesiti geležinkeliai, statyti fabrikai, platinti uostas. Tam viskam reikėjo, iš vyriausybės pusės, suteikti daugiau laisvės: laisvė prekybos, laisvė samdomo darbo piln į to žodžio prasmę. Tam reikėjo ir specialistų, gerai techniniai, išlaivintų darbo pajėgų. Vietiniai cionlai (taip vadinami čia gimę balatarai žmonės) buvo nepakankamai disciplinuoti ir išstvermingi prie komplikuočių ir sunkių industriinių darbų. Dėta pastangos, kad kuodaugiau naujų darbo pajėgų partraukus iš Europos, kur jų buvo eilės. 1863 metais, mes matome, jau 10,000 imigrantų įvažiavo šion šalin. Be to, vietiniai valdytojai jautė, kad šale industrinių darbų, norint šaliai klestėti, būtina reikalinga ir žemdirbystė kelti, kuriai taipgi pajėgos lengviausiai gauti ir jos geriausios tik Europoje, kur žmonės prie to pripratę ir tą darba gerai pažįsta. 1871 metais steigiamą Europoje visoj eilėj mie: ty specialios agentūros populiariau ir traukimui iš ten naujų imigrantų. Ačiu tam 1873 metais į Argentina įvažiavo 76,000 imigrantų. Iki 1885 metų, apskaitoma, iš svetur pribuvusių imigrantų skaičius siekė vieno milijono.

Nauji pribuvėliai, atsivežę su savim ne tik geriau išlavintus raumenis ir protus kas liečia techninių darbų atlikimą, už vietinius darbininkus, bet jie taip jau atsigaubeno ir naujų idėjų, kurios tuomet plito po visą pasaulį: socialistinių ir anarchistinių idėjų. Reikia atsiminti, kad apie tą laikotarpį (864 metais) įsikūrė Pirmasis Internacionales, kad Komunistų Manifestas, pagamintas Markso ir Engelson, buvo išverstas net į keltą kalbų ir platinosi labiau, negu kuri kita ty laikų pagaminta

knyga. O 1871 met. Paryžiuje įsikūrė Komuna, kuri nors neilgai tętyvavo, bet savo antspaudo ant pasaulio proletariato judėjimo paliko taip ryškia, kad per šimtmečius ji nenudils. Viskas tas negalėjo neatsiliepti į tuos žmones — darbininkus — kurie važiavo į tolimuosius Pietus ieškoti geresnės laimės, žmoniškesnio gyvenimo. Jie tą viską atsivežė su savim į šitą kraštą ir prie pirmos progos bandė — vienokiomis arba kitokiomis formomis — ją plėsti, auklėti, vykinti gyveniman.

Sunaikinus Paryžiaus Komuną, Europoj prasidėjo baisi reakcija. Visos kapitalistinės valstybės skelbė kryžiaus karą prieš tuos darbininkus, kurie drįso patys valdytis arba kurie jiems prijautė. Francūzij j buvo išžudyta ir įkalinta apie 100,000 darbininkų. Kiti išbėgiojo į visas pasaulio puses. Vokietijos Bismarcko v. lėdžia taip jau nesnaudė; išleido prieš tu laikų socialistus įstatymą, draudžiant organizuotis. Socialistai perėjo prie nelegalaus darbo, panašaus, kaip daugelyj valstybių veikia šių dienų komunistai. Tasai įstatymas veikė nuo 1878 iki 1890 metų. Kitose Europos šalyse panašūs dalykai kartojo. Darbininkų judėjimas bandyta pasmaugti arba paskandinti darbininkų kraujuose.

Ačiu tam, tūkstančiai veiklių ir pasiaukojusių darbininkų klasės veikėjų bėgiojo iš savo „tėvynių“ į visas pasaulio puses, gėbėdami savo gyvybes. Daugelis jų spruko į Jungtines Valstijas, kurios tuomet buvo politinių emigrantų prieglauda, bet daugelis kuriems dėl vienokių arba kitokių priežasčių Vashingtono žemė nebuvo galima pasiekti, smuko tolimojon Argentinon. Šičia pribuvė, taip jau nesnaudė, bet griebsi už organizatyvio ir propagandos darbo.

IV

Socialistinio ir komunistinio judėjimo Argentinoje pirmutiniai daigai buvo įleisti, beabejo, su į kūrūmu vokiečių darbininkų klūbo, vadinamo „Vorvaerts“ (Pir-

myn), kuris tapo suorganizuotas 1 d. sausio mėn. 1882 met., Buenos Aires mieste, ir kurio siekimu buvo, „darbuotis už įgyvendinimą socializmo principų ir siekimų“. Rašytojas Juan B. Justo, kalbėdamas apie šį klūbą, pažymi, kad jis „buvo pirmas suorganizuotas agitacijos branduolys ir nuo 1886 metų, kuriais klūbas jau turėjo savo svetainę, jis pavėdė jį darbininkams, dalyvaujantiems tais laikais dar smulkiose kovose tarpe darbo ir kapitalo. Sukakus šimtui metų nu) užsilį psojmoj Francūzijos Didžiosios Revoliucijos, nebuvo praleista proga neatspausdinus kastellanų kalboj manifesto, aiškinančio tą didįjį įvykį. Ir kuomet tarptautinis darbininkų kongresas Paryžiuj 1889 metais nutarė padaryti 1-mą dieną gegužės darbininkų šventę, tai Buenos Airėje toji diena jau buvo apvaikščiota 1890 metais. Kalbamą dieną susirinko apie trys tūkstančiai darbininkų į Prado Español ir nutarė steigti federaciją, kuri galutinai likosi įkurta dviem mėnesiais vėliau, kaip nedidukė maišyta įvairių pakraipų ir profesijų organizacija, kurios trys skyriai įsisteigė ir Rosario, Santa Fėj ir Mendoza. Tų pačių metų, gruodžio mėn., pasirodė savaitraštis „El Obrero“ (Darbininkas), pirmutinis pranašas proletarinės klesų kovos Argentinoje pagerinimui darb. reikalų ir „energingam dalyvavimui šalies politikoj“. Šis perijodas yra nepaprastai svarbiu Argentinos darbininkų judėjime. Ir todėl neprošal bus paduoti apie jį nuomone kito žymaus kovotojo klesų kovoj Argentinoje, būtent drg. A. Kuhnno. Rašydamas („La Correspondencia Sudamericana“ Np. 1-mam už 1926 m.) d. Kuhn sako:

„Naujosios šalys, kaip kad mūsieškė, stokuojančios išvystytų industrijų, arba su artificialiai palaikomomis industrijomis, saugojamomis muitinių, gyvena sulyg atspindžiū, pasiekusių iš Europos arba Jungtinių Valstijų, iš ten imdamos visus pavyzdžius... „Kaip galiu būti svetimšalių priešu, jeigu tie šventieji, kuriuos garbina-

me mūsų bažnyčiose, yra gringos“, viena diena pasakė buvęs senatorius Anadonas bute, kurio jis nariu buvo. Taigi nėra įstabu, jei paskui moderniška kapitalizma, keliav taip jau „svetima sėkla“, buržujų nelaimė; keliavo socializmas visose savo varsose. Jo pirmosios grupės buvo sutaisytos beveik grynai iš vienoj svetimšalių.“

Jie pirmiausiai, kaip minėjome, įkūrė „Vorvaerts“ klūbą, aplink kurį sukosi įvairių tautų darbininkai. Iš kurio vėliau išsivystė socialistų partija, iš kurio veikiaučiai vėliau ne vienas dalyvis nuėjo takais, griežtai vedanciais nuo Marksizmo. Šis klūbas nesitenkino vien tik žodžio propaganda, bet tuojuo griebsi leisti tuo pačiu vardu („Vorvaerts“) savaitinį laikraštį. Savaitraštis, rašytas vokiečių kalboj, bet grynai marksistinėj dvasioj. Apie tai d. Kuhn pastebi:

„Geriausieji šito laikraščio laikai buvo pirmutiniai dvyliktais jo gyvavimo metais. Jis turėjo laimę su įrastį bendradarbių German Ave Lalleman — asmenį encyklopediškes žinijos, gilų pažintoj ir entuziastišką marksizmo skleidėją. Jo raštai turėjo augstos vertės marksistiniame mokyime Atsiradus Vokietijoj reakciniam Bernsteinio revizionizmui, Lalleman mušė jį visomis pajėgomis. Jojo neatlaidi kova šitame reikale, kaip ir jojo kova su Aquileso Loria maišatiene, kuri susirado daug pasekėjų Jose Ingenieros įtakoj esančių studentų, mums leidžia manyti, kad jis šiandien rastūsi komunistų eilėse, jei nebūtų numiręs apie 20 metų atgal.“

„Gruodžio mėnesį, 1890 m. Lalleman pradėjo leisti savaitraštį „El Obrero“, skiriamą populiariau darbininkų kalbančių ispaniškai. Nepaisant pagelbos, kurią teikė geros valios draugai, šis laikraštis sustojo ejęs po vienoj pusės metų savo skausmingo gyvenimo.“

1893 m. Lalleman pradėjo bendradarbiauti vokiečių socialistų žumale „Neue Zeit“.

Kuomet paskutiniai savo gyvavimo metais savaitraštis „Vorvaerts“, redaguojant tūlam Vidmeyer, pradėjo džiaugtis paskutinio Vilhelmo (Vokietijos kaizerio) valdžios ginklavimosi politika, Lalleman pasitraukė iš jo bendradarbių eilės.

German Ave Lalleman gimė 1836 met., Lubocko mieste, Vokietijoje. Būdamas dar jaunu, atvyko į Argentiną, čia apsigyveno ir patapo piliečiu. Ilgainiui nuolat apsigyveno San Luis, kur ilgą laiką buvo kolegijos direktorium. Iš profesijos buvo inžinierius. Tyrė Argentinos gamtą, jos minerališkus turtus. Kiekvienam svarbesniam moksliniam darbe Lalleman emė dalyvumą. Darbininkų judėjime pradėjo aktyviai dalyvauti, kuomet šalis pasijuto didliam krizij, 1890 metais. Buvo karštu marksistu ir to mokslo plėtėjū. Lalleman buvo žinomas plačiai ne tik Pietų Amerikos darbininkų judėjimui, bet ir Europos, nes ten gausiai bendradarbiavo marksistiniuose leidiniuose. Jis numirė 1910 metais, rugsėjo 2 d., San Luis mieste.

Apie tai, kad socialistinis judėjimas į Argentiną buvo pradėtas grynai ateivių kalba ir Justo, sakydamas: „Savo viešuose susirinkimuose kalbos buvo vartojamos ispaniška, francūziška ir vokiška. Komitetai vadindavosi „tarpautiniais“. Juose būdavo atstovaujama įvairios kalbos ir tautos.“

Darbininkai laikydavo savo viešus susirinkimus, skelbdavo kad ir nedidelius streikus, reikalaudami geresnių darbo sąlygų, didesnių algų. Stūsavo savo atstovus pas didesniuosiūis valdininkus prašant užtarimo, jų reikalavimus. Kuomet iš ten gaudavo neigiamą atsakymą, pas juos, darbininkus, vis labiau vystėsi supratimas apie pačią valstybę ir jos mašiną. Į organizuotų darbininkų eiles pradėjo po biskio stoti vietiniai darbininkai, kriolai, kurie šiandien yra vadovaujančioji pajėga visose partijose ir darbo unijose.

(Bus daugiau.)

Vietos Žinios.

Gegužinės Šventės Paminėjimas.

„Rytojaus“ bendrovė su naujai susitvėrusia Lietuvos Darb. Sus. Amerikoje moterų kuopa ruošia didelį masinį mitingą paminėjimui Pirmosios Dienos Gegužės—Šventės viso pasaulio proletariato. Masinis mitingas įvyks sekmadienį balandžio 29 d., Socialistų Svetainėje, Avenida Montes de Oca, Buenos Airėje. Pradžią 2 val. p. p. Kalbės geriausi kalbėtojai. Dainos „Laisvės“ choras, bus ir kitokių pamarginimų. Įžanga viensiems veltui.

Kviečiame atsilankyti kiekvieną, kuris tik jaučiasi esąs darbininku.

Paminėkim savo šventę gražiai ir iškilmingai!

Reikalauja išvyti Peneloną laukan.

Kaip jau ne kartą buvo minėta, B.-Aires miesto tarybos narys, p. Penelonas, kuris buvo nariu Argentinos Komunistų Partijos ir jos vardu tapo išrinktas miesto taryba, pradėjo skaldyti Partiją ir dėl to buvo išmestas iš jos eilių. Kad pakenkus organizuotam revoliuciniam darbui, judėjimui, Penelonas pradėjo naują „partiją“ tverti, pavadindamas ją „Partido Comunista Regional“, o vėliau „Partido Comunista de la Republica Argentina“.

Partijos Centro Komitetas nusprendė reikalauti miesto tarybos, kad ji Peneloną išvyti iš ten, nes jis nieko neatstovauja. Baisuotojai, kurie ten jį rinko, balsavo ne už tai, kad jis yra Penelonas, bet dėl to, kad jis yra Komunistų Partijos narys. Iš ten išvyti, jis neatstovauja nieko apart savęs. Partijos sekretoriaus Pedro Romo laiškas buvo skaitytas miesto tarybos posėdyje, balandžio 13 d. Po perskaitymo sekė ilgi ginčai. Galutinis sprendimas tu klausimu tačiau nepadarytas, nes Penelonas (matomai, tiksliai) neatsilankė į posėdį, pranešdamas, būk jis sergąs. Už tad ir laiškas buvo tik apkalbėtas ir užregistruotas tarybos protokoluose. Kuomet Penelonas ateis į susirinkimą, tuomet bus tas klausimas galutinai išspręstas.

„Rytojaus“ galima gauti Deutsche Agencijoj.

Deutsche Schiffsagentur, (laivakortė ir pinigų persiuntimo agencijoj), Reconquista 439, Buenos Airėje, tapo atidarytas lietuviškas skyrius, kuriame darbuojasi J. Baltušninkas. Ten bus galima gauti ir „Rytojaus“ pavieniais numeriais nusipirkti. Vieta patogiai, nes pačiam miesto centre

Šokių vakaras.

Gegužės mėn. 5 d., „Rytojaus“ b-vė su LDSA (naujai susiorganizuusia moterų kuopa) ruošia šokių vakarą, kuris įvyks O. Gorman svetainėje, Avellaneda. Prie jo ruoškitės visi, nes tai iš tikro bus puikus vakaras.

Susirinkite kurie norite lavintis ispanų kalba.

Kurie esate užsiregistravę arba ir neužsiregistravę mokyti ispanų kalbą ateikite į susirinkimą apkalbėjimui mokytojo u nustatymui lavinimosi laiko. Susirinkimas įvyks sekančią penktadienį, balandžio 20 d., kai 8 v. vakare, „Rytojaus“ name, Montes de Oca 146, Avellaneda.

Dailės ir Meno Ratelių Veikia.

Po vykusiam perstatymui „Valkatos“, D. M. Ratelio artistai mėgėjai, truputėlį pasilsėję, vėl ėmėsi už darbo. Šiuo tarpu pasiėmė du veikalus: „O. S. S. arba Šliūbinė iškilinė“ puiki komedija ir „Piršlybos“, taip pat gerą veikaluką. Abu bus suvaidinti vakare, gegužės 9 d., Rinkon svetainėje. Tai ir vėl Buenos Aires lietuvių visuomenė galės smagiai pasigėrėti mūsų vaidybv lavumu ir gabumais.

Rasta Vaclovo Dauskio Cedula de Identidad.

Pas rusų popa (calle Brasil 315, B.-Aires) randasi Vaclovo Dauskio pamestas pasas (Cedula de Identidad). Dauskis, sulg ant cedulos pažymėtos datos, turi 37 metus amžiaus, paeina iš Lietuvos miestelio Levaniškių. Savininkas gali kreiptis nurodytu adresu, ten atgaus.

J. Staškauskas.

50 metų sukaktuvės.

Pereitą savaitę B.-Aires miesto jugo-slavai šventė savo savišalpos org. (La Sociedad Yugoslavica de Socorros Mutuos) 50 m. sukaktuves. Šiandien ši organizacija turtinga, turi savo namą ir nemažai kasoj pinigų.

Zurka prieš trafiko sulaikymą.

„La Razon“ ir kituose vietos laikraščiuose matosi nusiskundimų trafiko kludymu prie Riachuelos upės tilto, jungiančio Barracų sritį su Avellaneda. Šis tiltas veikia visuomet pilnas vežimų arba pėsčių praivių. Neveizint j tai, į dieną net po kelis kartus jis tampa iškeltas, kad praleidus laivellius. Tai baisiai vėlina tūkstančius žmonių. „La Razon“ sako, kad tie laivai turėtų plaukioti ne dienos metu, ale naktį, kuomet mažai kas per tiltą vaikšto ir važinėja.

Moterų kuopos susirinkimas.

Š. m. 22 d. balandžio 3 v. pp. „Rytojaus“ svetainėje, Montes de Oca 146, Avellaneda, įvyks LDSA kuopos Buenos Airėje eilinis narių susirinkimas. Dalyvaukite visos. Taipgi kviečiamos dalyvauti ir tos, kurios mano įstoti kuopon.

L. Svedienė
Protk. ir sus. sekr

Ar ne per daug?

Aš manau, kad Buenos Aires ir jo apylinkėse lietuvių darbininkai ne visi bet (aišku jų gera dalis) per daug atsidavę alkoholiniui dievačiui. Žinokit, draugai-ės, kad tas prie nieko gero nepiveda. Tik pažvelkim į Dock Sud, Pineyro, į Alsina. Girtuoklybė, peštynės, ergeliai, areštai. Vis tarpe lietuvių. Tai bloga. Svetimtaučiai į mus tuoj pradės žiūrėti su pnieka, jei ilgai mes taip darysime. Liaukimės. Pralieskim savo liuoslaikį prie knygos, laikraščio, arba pasikalbėjimuose, o ne prie stiklo stiklelio. Tuomet ir mūs kišenlui bus sveikiau ir dvasiniam bei fizišiam organizmui nepakenksime. Aš nesu priešingas, kad karts nuo karto žmogus išgeria stiklą alaus, bei vyno. Bet reikia turėti salkas. Dar kykį sakau: saugokimės tų ergelių, persigėrimų, peštynių ir patekimo į kalėjimą. Tas prie gero mūs neprives. Tas kenkia visos lietuvių darbininkų išėivijos Argentinoje vardui. Tas kenkia visam darbininkų judėjimui.

Vienas iš Daugelio.

Ar žinote?

Ar žinote, kad sekmadieniais ir šokių dienų vakarais PALDAD-1-mos kuopos bibliotekoj galima veltui pasiskaityti laikraščių ir knygų? Jei nežinote, tai dabar sužinokit. Turėdami liuoslaikio, atsilankykite. Visuomet rasit savo dvasiai maisto. Kalbamas knygy nas yra „Rytojaus“ name.

„Rytojaus“ telefono Numeris.

Norintieji pasikalbėti su „Rytoju“ telefonu šaukite sekančiais: Union Telefonica 22, Avellaneda 7722, Valandos: tarpe 11 ir 1 v. dieną ir 6-8 vv. vakare.

Susivienijimas rengia šokių vakarą.

Balandžio 21 d., 1928, calle O. Gorman 108 svetainėje, Avellanedo, Savišalp s organizacija Susivienijimas Lietuvių Argenti noj ruošia šokių vakarą, kurio pelną skiria sekančiais: viena trečia dalis „Rytojui“, antra „Balsui“, o trečia—pačiai organizacijai, t. y. „Susivienijimui“. Visus prašome atsilankyti. Pradžią 9 v. v.

Valdyba.

VILLA-DIEGOS IR ROSARIJOS LIETUVIŲ ŽINIAI.

Sekančiose vietose galima gauti darbin. turinio gerų knygų, „R.“ pavien. numer. ir galima „R.“ užsiprenumeruoti:

Rosario.—K. Chapas Calle Pasco 24 B.

A. Norkūnas, Calle Junin 1033 Alberdi.

K. Kvedaras, Calle Venecia 28 Saladillo.

Villa-Olego: J. Rukšis—Valgykloj.

D. Stalba—Peluquerioj.

J. Velža, „v. Z.“ knygyne.

LDADPA. 3-čios kps. knygy nas randasi pas drg. D. Stalbą (Kirpykloj Villa Diego).

Kiekvienas lietuvis-ė gali gauti gnygas pasiskaitymui, išpildžius tam tikras knygyno taisykles. Kuopos knygyne randasi daug moksliškų naudingų knygų. Prašom persitikrinti.

kp. sekr. L. Bagatirevičius.

J. Neniškis naujoji vietoj.

B.-Aires ir apylinkėse lietuviams gerai žinomas siuvėjas J. Neniškis persikėlė į naują vietą, arti Plaza Lavalle, calle Corrientes 1380, B.-Aires. Turėdamas geresnę vietą, jis dar geriau galės patarnauti tiems, kurie nori gražiai pasipuošti.

Išnuomuoju vieną didelį kambarį ant g-vės Puenteito 2333 d-to 2, ten, kur pirmiau buvo „Rytojaus“ redakcijos butas. F. Z.

KUR GALIMA GAUTI „RYTOJUS“ PAVENIAIS NUMERIAIS.

Sekančiose miestuose ir vietose „Rytojaus“ galima gauti pavieniais numeriais nusipirkti:

Berissoj:

L. Rimavičiaus Fondoį gtv. Nueva York 4735

N. Kuprionio Fondoį gtv. Marsella 12, prie Frigorifico vartų.

Villa Diego-Rosario:

Jono Rukšio Fondoį. Dominiko Stalbo kirpykloj.

Buenos Aires:

I. Volco Restorane Calle 25 de Mayo 671-685

Señor David Calle Leandro Alem 904 (netoli Retiro)

Internationale Victoria 1173.

Deutsche Schiffsagentur

Recenquista 439, B. Aires

Quilmes:

V. Šiurila C. Garibaldi 213

Piñero:

Atlantico restorane Coronel Garcia 402, kampaš Coronel Diaz.

Islas Maciel:

Lietuvių restorane La Plata 300.

Montevideo:

A. Bebrauskas Calle Bartolome Mitre 101

Martin Dagis Calle Recinto 376

Fotografia «BELLAS ARTES»

DOMINGO EPIFANI

Specialistas darantis paveikslus jaunavedžių, grupių, atskirų asmenų ir vaikų. Pailšo paveikslus įvairaus didumo aliejiniiais dažais, pašielu ir ekvareliai. Kainos priimanamos. Užsakymai duodami ir išmokėjimui. Lietuviai kviečiami atsilankyti. Tuzinas atvirukų kainuoja \$ 3,95 Avenida Mitre 498 AVELLANEDA

Lietuvių RESTORANAS-VALGYKLA

Jei nori ilgai gyventi—valgyk sveikus valgius, kuriuos gamina Lietuvių Res-nas Valgykla Calle La Plata 300, Isla Maciel (Nuo Bocos tilto 3 cuadrai) Valgiai gaminami sulig lietuvių, vokiečių, ir rusų skoniu. Lietuviai kviečiami persitikrinti. Taipgi primami pakeleivių laiskai ir kt. daiktai.

TRANSPORTACIJOS ISTAIGA

Del miesto ir apylinkės a Deluchi Hnos Dominguez 664; U. T. 22-7751 AVELLANEDA-PINEYRO

Darbiniais autais

perkrausto iš buto į butą visokius rakandus. Statantiems trobas suvažioja statybos medžiagą. Atlyginimas visiems priimaniamis. Lietuviai, įsidomėkite!

GAIL. SESUO, AKUŠERĖ.

(lietavė)

10 metų ligoninės praktika. Suprantanti apie veneros ligas. Kreiptis nuo 6—8 v.v Rossetti 130, Pineyro.

A. BONDAREV

Dantistas ir chirurgas Gydo dantis ir burną. Deda stiprius auksinius, baltus dantis ir daro kaučuko, olumino bei aukso tildėjus. Traukia dantis be skausmo (su anestesia). Išvalo dantis ultra violetiniais spinduliais.

Kalba rusiškai Priėmimo valandos: 9:30 - 11:30;—13:30 - 19:30

CORIENTES 2475; U. T. 4371 Buenos Aires. Cuyo.

Tarp. Darb. Apsigyrimo ADVOKATAS

Dr. Angel R. Gailna Bolivar 256, Buenos Aires. Kreiptis nuo 5—7 vv.

ADOLFO ČERNAUSKO vyriškų ir moteriškų batų Dirbtuvė

Montes de Oca 146, Avellaneda —600—

Batai gaminami geriausios medžiagos, dailiai ir prieinama kaina. Lietuviams nuolaida

20%

Dr. S. SCHAVELZON

Veneros ir vidurinių ligų gydotojas. Nuo 15 iki 17 Kalba rusiškai B-do Irigoyen 1017. U. T. 23 3. Orden 0905

A. F. R. DE BUGUEYRO

Partera —

Sut iu moterims pagelbą į š gimdymą, laike gimdymo ir duodu nau dingus patarimus etc.

CALLE ROMA 1385 Avellaneda—Dock Sud

Dr. Nicolas V. Misloslavich

Chirurgas, gydytojas ligoninėj Ravson. Specialistas odos, sifilio, kraujo ir šlapumo. Nuo 8 iki 10 ryto — 3 iki 6 vakaro Kalba vokiškai ir čekiškai. Calle Lavalle 310. 1-ro piso

FARMACIJA „ASTER“

M. Podolskio, chimikas-farmacėvės laboratorijos „Inoty-ol“ ir „Ostelin“. Išekzaminuoja kraują, šlapumą, išmatas etc. Geri vaistai, medikamentai.

Corritti 4300, esq. Lavalleja Tranvajus Lacroze «V. Alvear» 9, ir 97; 96 95 Anglo-Argen. Kalba lietuviškai, rusiškai, lenkiškai ir castiliškai.

U. T. 71 — Palermo — 0221

Duonkepė «La Izraelita»

Kepu visokios rūšies, saldžių ir gardžių, ruginę ir kvietinę duoną. Kurie tik pareikalauja — pristatui į namus—La Plata Berissa, ir į Ensenadą. Kreipti: Bernardo Sverr, Diag. 73, N 247, tarpe 117 ir 118 gatvių U. T. 4272 La Plata.

Dr. A. Gersunov

Veneros ir vidurinių ligų. Nu 1 — 5. Kalba rusiškai. Corrientes 2315; U. T. 1818 Mitre

Volco Restoranas

Užganėdina kiekvieną, kuris tik atsilanko. Lietuviai kviečiami atsilankyti ir persitikrinti. Valgiai gaminami sulg rusų, vokiečių skonio. Kainos priimanamos.

Taipgi išnuomojam nakvynėm kambarius, pavieniams ir šeimynoms. Kainos priimanamos.

Palaikome keleivių daiktus ir priimame laiškus. Visus kviečiame atsilankyti, o užtikrinam, kad būsite patenkinti. Įėjimas nuo N. L. ALEM 654, ir iš gatvės 25 de MAYO 671 ir 685 (Arti Retiro ir Imigracijos) Buenos Aires

Keliavimas

į ten ir atgal per bet kurį Europos uostą MODERNIŠKAIS ir GREITAIŠ LAIVAIŠ—MASILIA—ir —LUTETIA— kelionė į 16 dienų

3 čioji klasė visiškai pertvarkyta: moderniški kambariai (kajutės) su 2, 4, 6 lovomis; puikios valgymui salės su stalų patarnautojais, kalbančiais įvairiomis kalbomis.

PARDUODAME ATSIKVIETIMUI LAIVAKORTES žemiausiomis kainomis ir išimokėjimu. Darome pinigines perlaidas sulg dienos kursų be jokių apsunkinimų.

—CASA CENTRAL—

MEDDA LTDA

SARMIENTO 402, kampaš Reconquista Buenos Aires

SAN MARTIN 699 Rosario

RUBSIUVĖ «EL SPORTMAN»

Geros medžiagos, kazimirinės, atsakančiai ir už prieinamą kainą dirba vyriškus rūbus diplomuotas siuvėjas:

JUAN MILAŠENKO MONTEVIDEO 358 BERISSO

J. NENIŠKIS, Corrientes-1380 Bs. Aires.

Aš užsisakau tik pas Neniškį, ir patariu visiems, kas nori dėvėti smagų rūbą. Darbą atlieka greit ir sąžiningai. Užlaiko didelį pasirinkimą medžiagų, o naujam sezonui dar jų gauta įvairiausių rūšių. Kainos priimanamos: Paltas nuo \$ 80 iki \$ 120; trakis (garbitus) nuo \$ 75 iki \$ 120. Prašoma persitikrinti. Naujoji vieta arti Plaza Lavalle, calle Corrientes 1380, Bs. Aires.

«Cosmos Bar»

RESTORANAS ALUDĖ IR NAKVYNĖS VIETA

su visais patogumais ir madingu patarnavimu. Vieta tarpe medžių. Kalbama lietuviškai, vokiškai ir rusiškai.

F-do Quiroga 1469 DOCK-SUD.

ONA JURGELAITIENĖ

gringa, bet... gera siuvėja. Už moterišką suknelę ima \$ 1—\$ 5. Rosetti 130, Pineyro

\$175 m/n

Laivakortės iš ir į Europa.

Kas 14 dienų laivas ATIDENGTA LIETUVIŲ SKYRIUS «DEUTSCHE SCHIFFSAGENTUR» 439 Reconquista 439

Dantų Klinika

Montes de Oca 796 Anchorena 543

Pirmadieniais, trečdieniais ir penktadieniais nuo 2—8 Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 2—8

Kalba rusiškai, vokiškai ir lenkiškai. Pirmas atsilankymas. veltui. Paskui atlyginimas priimanomas.

AGENCIA «LA GERMANA»

Visiems suieško darba. Atjakomingas Alejan. Paulick Tucuman 317; U. T. 31 Retiro 2550

Paieško mieste ir laukuos darbus: amatininkams, peonams, žemdirbiams ir hotelių tarnams. Pasisduoda laivakortės į Europa

CONSTANTINO TOMAS

RŪBŲ SANDĖLIS — garnitūrų baltinių, skrybėlių etc. etc. Kainos priimanamos. Reikalui esant, kreipkitės į

«LA CENTRAL»

Calle Montevideo 601, Berisso Union Telef., 88 erisso.

P. Pranckūnas

Vyriškų rūbų siuvėjas.

Calle Santiago de Estera 130 Patagones F. C. S.

Siuvu sulg užsakymu visokius rūbus. Turiu didelį pasirinkimą visokių rūšių, pigių ir brangių, medžiagų. Darbą atlieku greit, sąžiningai ir pigiai.

Taipgi priimu lietuvių įnamius (kvatierantas) ir jiems suteikiu sąžiningą aptarnavimą 10% pigiau negu kitur. Be to pailėsu darba ir padedu įstoti į jį.

Darykite biznį tik su tais, kurie skelbiiasi «Rytojuje»